

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Maakunta- ja sote- uudistus Verojaosto 21.3.2018

Neuvotteleva virkamies Timo Annala
Neuvotteleva virkamies Filip Kjellberg
Neuvotteleva virkamies Marja Niiranen
Erityisasiantuntija Anu Rajamäki

Perustuslakivaliokunnan lausunnon ja aikataulumuutoksen vaikutukset

- Uudistuksen voimaantulo siirtyi vuodella eteenpäin.
- Valinnanvapauden osalta uusi esitys (HE 16/2018 vp)
- Eduskunnan käsittelyssä oleviin esityksiin ehdotetaan tehtäväksi perustuslakivaliokunnan lausunnon edellyttämät muutokset ministeriöiden vastinemenettelyllä
- Perustuslakivaliokunnan lausunto ei anna aihetta muuttaa verotusta koskevia perusratkaisuja.
- Verotusta koskeviin lakiehdotuksiin aikataulumuutos aiheuttaa lähinnä teknisluonteisia muutoksia.

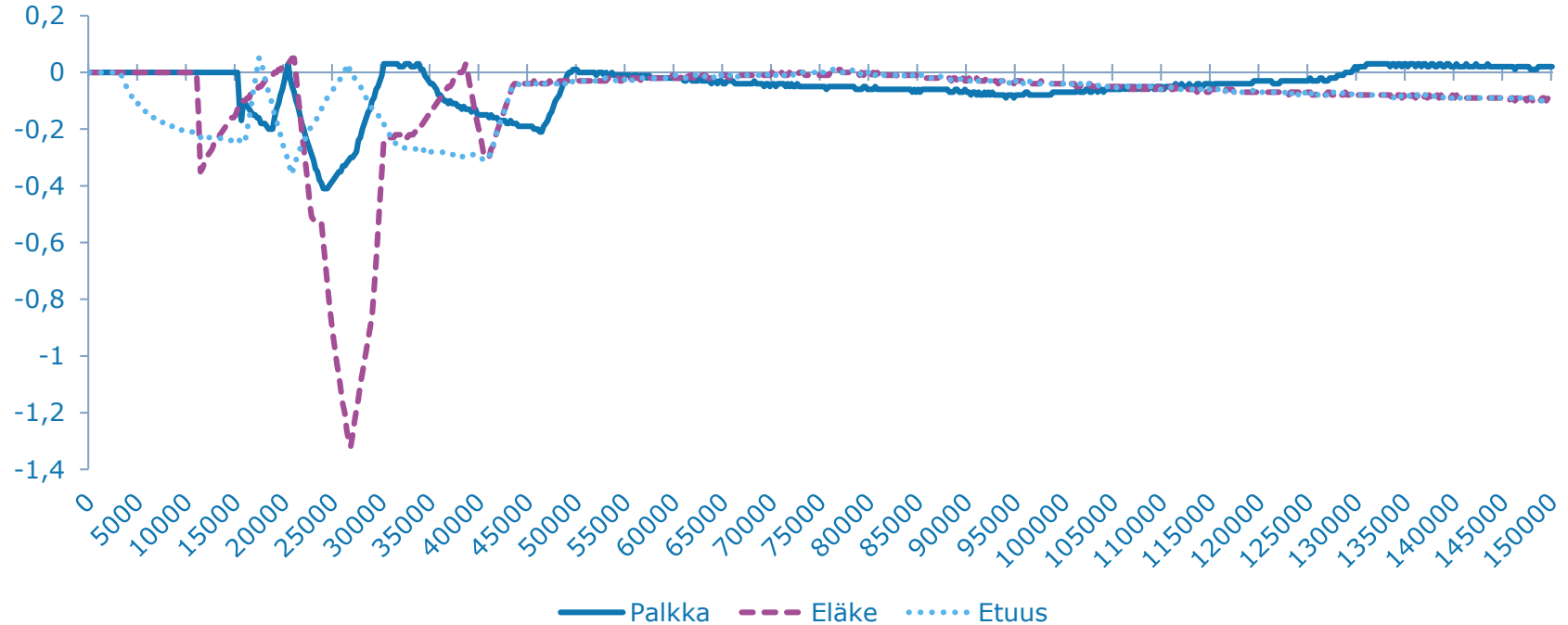
Ansiotulojen verotus

- Koska valtio rahoittaisi maakuntien tehtävät, valtion verotusta kiristettäisiin ja kuntien verotuloja alennettaisiin.
- Valtion verotusta kiristettäisiin muuttamalla ansiotuloverotuksen nykyisiä parametreja.
- Kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja alennettaisiin yhtä monella prosenttiyksiköllä vuonna 2020.
- Valtion verotuksen kiristyminen Ahvenanmaan maakunnassa estettäisiin valtion verosta tehtävällä vähennyksellä.

Vaikutukset verovelvollisille

- Uudistus toteutetaan siten, että sillä on mahdollisimman vähän vaikutuksia verovelvollisten verotuksen tasoon vuonna 2020.
- Uudistuksen jälkeen verovelvolliset maksavat vähemmän kunnallisveroa ja enemmän valtionveroa kuin nykyisin, mutta kokonaisuutena verotuksen taso ja ansiotuloverotuksen progressio pysyy lähes ennallaan.
- Koska uudistuksessa muutetaan useita veroparametreja, uudistusta ei voida toteuttaa kuitenkaan niin, että kenenkään veroprosentti ei muuttuisi lainkaan.
- Uudistus pyritään toteuttamaan siten, ettei työn verotuksen kiristymiä tapahdu lainkaan ja kokonaisveroaste ei nouse.

Veroasteen muutos eri tulonsaajilla eri tulotasoilla, %-yks.

Maakuntien asema tuloverotuksessa

- Maakunnat määriteltäisiin lähtökohtaisesti osittain verovapaiksi yhteisöiksi valtion, kuntien ja kuntayhtymien tapaan (HE 15/2017 vp).
- Koska maakunnilla ei olisi yhtiöittämisvelvollisuutta suoran valinnan palveluiden osalta, ehdotetaan suoran valinnan palveluiden tuloverotuskohtelusta säädettäväksi erikseen (HE 16/2018 vp).
- Maakunta olisi verovelvollinen suoran valinnan palveluiden tuottamasta tulosta normaalin 20 prosentin yhteisöverokannan mukaan. Tappio voitaisiin vähentää vain suoran valinnan palveluiden tuloksesta seuraavien 10 verovuoden aikana.
- Kiinteistöverotusta tai varainsiirtoverotusta koskevien säännösten osalta ei muutostarpeita.

Ahvenanmaan asema

- Ahvenanmaan itsehallintolaissa säädetyn verohyvityksen määrä uudistuksen yhteydessä käytännössä nollautuisi, koska Ahvenanmaan maakuntavähennyksen vuoksi valtion verotus olisi jatkossa Ahvenanmaalla huomattavasti kevyempää kuin valtakunnassa.
- Perustuslakivaliokunta:
 - Maakuntavähennyksestä ei voida säätää ehdotetulla tavalla, jollei verohyvityksen poistumisen korvaamisesta huolehdita. Verohyvityksen poistuma voidaan väliaikaisesti korvata valtakunnan erillisillä kompensatiotoimilla siten kuin hallituksen esityksessä ehdotetaan.
 - Väliaikaisella korvausjärjestelyllä voidaan huolehtia verohyvityksen poistuman kompensoimisesta ainoastaan hyvin lyhyen määräajan. Asiasta tulee pikimmiten säätää asianmukaisesti.
 - Ahvenanmaan itsehallintolain kokonaisuudistus on tällä hetkellä vireillä. Tässä yhteydessä rahoitusjärjestelmää on tarkoitus muuttaa siten, että nykyisen kaltaista verohyvitysjärjestelmää ei enää olisi. Itsehallintolain kokonaisuudistuksen on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2022 alusta, jolloin perustuslakivaliokunnan lausunnossa viitattu väliaikainen kompensatio koskisi vain vuosia 2020 – 2021. Valtiovarainministeriön käsityksen mukaan kyse olisi perustuslakivaliokunnan tarkoittamasta hyvin lyhyestä määräajasta.

Ahvenanmaan asema

- Perustuslakivaliokunta kiinnitti huomiota Ahvenanmaan maakuntavähennyksen terminologiaan. Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan olisi perusteltua, että Ahvenanmaan maakuntavähennyksen luonne korjauksena näkyisi myös säädöstekstissä vähennyksestä käytetyssä nimityksessä, vaikka vähennys on sinänsä verolainsäädännössä vakiintunut ilmaisutapa.
- Valtiovarainministeriö pitäisi parempana vaihtoehtona säilyttää terminologia hallituksen esityksessä ehdotetulla tavalla vähennyksenä, koska kyse ei ole esimerkiksi virheen korjaamisesta vaan verotuksessa myönnettävästä verovähennyksestä.
- Verojärjestelmän näkökulmasta kyse on joka tapauksessa vähennysjärjestelmään kuuluvasta vähennyksestä, joten olisi selkeämpää myös nimetä se vähennykseksi yhtenevästi muiden vähennysten kanssa.

Maakunnallisen toiminnan hankintaneutraaliteetti

- Hankintaneutraalisuuden parantamiseksi maakunnalle korvattaisiin arvonlisäverotuksen soveltamisalan ulkopuolelle jäävää ja verotonta toimintaa varten tehtyihin verollisiin hankintoihin sisältyvä arvonlisäverokustannus talousarviomenettelyn kautta. Lisäksi maakunnalla olisi oikeus saada laskennallisen arvonlisäveron korvaus verottomista terveyden- ja sairaanhoidon sekä sosiaalihuollon hankinnoista.
- Ehdotetussa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteessa arvonlisäveron neutraalisuus, hankinta- ja kilpailuneutraalisuus huomioon ottaen, sekä menettelyn hallinnollinen tehokkuus toteutuvat parhaiten, jos maakunnan oma toiminta kuuluu kokonaisuudessaan talousarviomenettelyn soveltamisalaan. Palvelun tuottajien tasapuolinen asema turvattaisiin laskennallisella arvonlisäveron korvauksella.

Voimaantulo

- Voimaantulon siirtyminen vuodella eteenpäin on huomioitava verolainsäädännön voimaantulossa
- Ehdotettu vuoden 2019 tuloveroasteikko muuttuisi vuoden 2020 tuloveroasteikoksi.
- Porrastettu voimaantulo, veroperusteisiin ehdotettavat muutokset tulisivat voimaan vasta vuoden 2020 alusta.
- Maakuntien verotukselliseen asemaan liittyvät verolainsäädännön muutokset ehdotetaan tulevan voimaan samaan aikaan kuin maakunnat perustetaan. Tämän hetkisen suunnitelman mukaan kesällä 2018.
- HE:ssä 16/2018 ehdotetut muutokset tuloverolakiin tulisivat voimaan vuoden 2020 alusta.

Veroperusteiden päivittäminen

- HE:ssä 15/2017 vp ehdotetut muutokset ansiotulojen veroperusteisiin on laskettu vuoden 2017 tasolle korotetulla vuoden 2015 pohja-aineistolla.
- Veroperusteisiin on tehty muutoksia vuodelle 2018 ja tullaan edelleen ehdottamaan muutoksia ennen uudistuksen voimaantuloa. Lisäksi vuoden 2020 veropohjaa sekä kunnilta valtiolle siirrettävien verotulojen määrää koskevat ennusteet tulevat päivittymään ennen uudistuksen voimaantuloa.
- Tämän johdosta vuonna 2020 voimaantulevat veroperusteet tullaan päivittämään viimeisimpien käytettävissä olevien tietojen perusteella vuonna 2019 annettavalla hallituksen esityksellä.
- Valtiovarainministeriö on valmistanut vuoden 2019 tasolle päivitettyt laskelmat maakunta- ja sote-uudistuksen kuntatalousvaikutuksista sekä maakuntien rahoituksesta. Julkaistu alueuudistus.fi-sivustolla.